

Do rozpatrzenia na najbliższym posiedzeniu Zespołu ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej skierowany został projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Inspekcji Handlowej. Projekt ten został opracowany – jak wskazują projektodawcy – w związku z dynamicznym rozwojem wprowadzania do legalnego obrotu nowych substancji posiadających działanie psychoaktywne (tzw. „dopalaczy”). Szczególnie niebezpieczny okazał się fakt, że w konsekwencji swobodnego przepływu towarów i rozwiniętego handlu elektronicznego substancje takie docierają do kraju szybciej, niż informacje płynące z europejskiego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Nowych Narkotykach. Pociąga to za sobą konieczność stworzenia odpowiedniego systemu ochronnego. Aby osiągnąć ten cel przedłożona nowelizacja wprowadza definicję środka zastępczego jako substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w każdym stanie fizycznym, rośliny lub jej części, niebędącej produktem leczniczym albo wyrobem medycznym, używanej zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach, innych niż medyczne, jako środek odurzający lub substancje psychotropowe.

W odniesieniu do środków zastępczych zostaje przewidziany trójetapowy system ochrony, na który składa się:

1. monitorowanie pojawiania się nowych substancji i ich identyfikacja;
2. wstępna ocena ryzyka przez specjalnie powołany przy Radzie do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii Zespół do spraw oceny ryzyka związanego z używaniem środków zastępczych;
3. ewentualna kontrola czasowa substancji. Następuje to po stwierdzeniu przez Zespół Oceny Ryzyka, że produkcja lub obrót środkiem zastępczym lub zawierającymi go produktami mogą stwarzać nieuzasadnione ryzyko dla życia lub zdrowia człowieka. W takiej sytuacji minister właściwy do spraw zdrowia może określić w drodze rozporządzenia ograniczenia, zakazy lub warunki produkcji, wprowadzania do obrotu lub obrotu środkiem zastępczym lub produktami zawierającymi środki zastępcze. Ograniczenia te mogą być wprowadzone w zakresie nie szerszym niż konieczny do zapobieżenia powstawaniu szkód zdrowotnych lub społecznych wynikających z używania środków zastępczych lub zawierających je produktów i czas nie dłuższy niż 18 miesięcy. Czasowa kontrola pozwoli na pełną ocenę ryzyka związanego z konkretną substancją, a także na ewentualne wprowadzenie danej substancji do załączników do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przedłożona nowelizacja wprowadza mechanizmy umożliwiające szybkie i elastyczne, a jednocześnie oparte na racjonalnej, naukowej ocenie, reagowanie na pojawianie się na rynku nowych substancji psychoaktywnych i jako taka zasługuje na poparcie.